

Parapsykologi – en gjennomgang av (eskperimentelle) bevis

Av Thorsen professor i psykologi Etzel Cardeña
Psykologiska Insitujonen, Universitetet i Lund, Sverige
Referat av Ole Brønne

English summary: Parapsychology (psi) refers to the scientific study of phenomena that seem to challenge commonsensical notions of time and space. It has two main approaches: a descriptive and an experimental, which complement each other.

This presentation provides an overview of recent, cumulative statistical evidence obtained from psi experiments, based on various meta-analyses, which are explained.

Meta-analyses have been made in 10 different research areas in parapsychology, including ganzfeld, implicit anomalous cognition (Bem-type studies), psi-dream studies, remote viewing, presentiment, forced choice experiments, remote influence, micro-pk on random number generators, and others. From a joint consideration, the following can be concluded:

1. There is consistent evidence for the reality of psi, although no paradigm can be replicated every time.
2. Most effect sizes (i. e. how strongly an effect is manifested) for psi research are small, but for some areas such as ganzfeld and remote viewing they are comparable to those in other areas such as social psychology and medicine.
3. Analysis show that the results are not based on poorly controlled studies or on selective publishing of only supportive research.
4. Some variables are linked to stronger effects, such as using techniques to enhance psi (e.g., ganzfeld) and "selected" participants, such as artists or those involved in meditation.

Fredag 17:30 var det tid for Etzel Cardeña, som altså var førstemann ut som foredragsholder på NPS sin konferanse.

Etter en kort historisk introduksjon av den vitenskapelige parapsykologiens historie – som startet i 1882, og studeres ved universiteter over hele verden – forklarte han først og fremst hva parapsykologi er, eller hvilke fenomener parapsykologer studerer. Først anomalier mht sansing: telepati, klarsyn, og pre-kognisjon/retro-kognisjon. Deretter anomalier mht fysisk kraft: mikro-PK, makro-PK, og fjernpåvirkning på levende organismer. Og til slutt mulighet for liv etter døden, eller reinkarnasjon. Han påpekte at trass i all motstand fra etablert vitenskap, er det mange eminente vitenskapsfolk som støtter parapsykologi som vitenskap.

foto: Olav Fosbakken

Beskrivende og eksperimentell

Cardeña deler inn parapsykologisk forskning i to deler, en beskrivende og en eksperimentell tilnæringsmåte. Han forklarte at hver av disse hadde sine svakheter og styrker.

Først den beskrivende tilnæringsmåte som går ut på å samle inn og beskrive rapporter og studier. Denne måten å jobbe på har sine styrker ved at man dokumenterer fenomenets naturhistorie, samt hvilke variabler og situasjoner som er viktige. Svakheten ved denne måten er at man har flere mulige forklaringer – som bløff og falskneri, problemer med hukommelse, etc.

Så gjennomgikk han den eksperimentelle metoden, som har sin styrke i at man kan kontrollere variabler i et laboratorium. Man kan teste alternative hypoteser, samt foreta statistiske analyser. Svakheter ved en slik måte å jobbe på er at visse variabler (som emosjonell viktighet eller død) ikke kan reproduseres, det er kunstig og unaturlig, og har tvilsom viktighet for deltakerne.

Cardeña konkluderte med at begge metodene er både nødvendige og komplementære hverandre.

Han kom også inn på emnet meta-analyse. En meta-analyse er en samlet statistisk analyse av flere liknende studier for å teste en samling med data. Meta-analyser er en utbredt metode som er i bruk på flere områder p.g.a. variasjoner i utvalg og måling. Man unngår også i stor grad «forsøksledereffekten». Den første omfattende vitenskapelige bruk av meta-analyse ble sannsynligvis gjort innen ESP (psi) i 1940, og støttet realiteten av psi.

Ganzfeld-studier

Han gikk deretter over til Ganzfeld-studier, og forklarte hvordan de ble foretatt. Vi fikk se et eksempel fra et eksperiment i Sverige, der en person ser et

tilfeldig filmklipp, og en annen person samtidig beskriver verbalt sine inntrykk. Og det klippet samtidig med beskrivelsene viste tilsynelatende en stor grad av overensstemmelse. Ganzfeld-eksperimentene utelukker de vanligste alternative forklaringsmodellene, slik som lekkasje fra andre sanser, «cold reading» (å lese kroppsspråket), tendens til å velge i en viss rekkefølge, osv. Dette fordi en datamaskin velger ut filmklipp tilfeldig ut fra et utvalg på 100, deltakerne er fysisk atskilt i forskjellige bygninger, og deltakerne trenger ikke engang å vite om hverandres identitet. Total sett viser meta-analyser på Ganzfeld-studier en positiv effekt på tvers av flere laboratorier og forsøksledere, unntatt fra én.

Drømmestudier

Studier av psi/prekognisjon i drømmer startet på 1960-tallet, ved Maimonides Medical Center, vor det ble benyttet EEG (Elektroencefalografi) for å vise når REM-tilstand («Rapid Eye Movement», som avslører drømming) inntrådte – slik at forsøkspersonen kunne bli vekket. Dette ble positivt omtalt av Irwin Child, den tids leder for psykologiavdelingen ved Yale universitetet. Senere har man gått bort fra å vekke forsøkspersonene, mens heller basert seg på rapporter i ettertid. Meta-analyser av drømme-studier viste også en positiv effekt.

Forutanelse

En annen type eksperimenter kalles «presentiment», der forsøkspersonene blir vist bilder, og GSR («galvanic skin response», eller hudens elektriske motstand) måles. Bildene er enten behagelige eller ubehagelige, i tilfeldig rekkefølge, og forsøkspersonen kan ikke vite hvilken type som kommer. Her viser eksperimenter at GSR endres et par sekunder FØR forsøkspersonen ser bildet. Altså totalt ubevisst. Den siste meta-analysen

fra 2012, på 26 studier med denne type oppsett, viser også en positiv effekt, og eksperimentene med høy kvalitet ga *bedre* resultat enn de med lavere kvalitet (motsatt av skeptikere ville vente).

Oppsummering

Faktisk har Cardena identifisert mer enn 10 områder innen parapsykologi hvor meta-analyser støtter eksistensen av psi. Meta-analysenes støtte holder vann på alle områder inn parapsykologien, og uansett tidsrom/tiår. Men man kan ikke gjenta forsøkene med godt resultat hver gang, som i fysikken.

Analyse av kvaliteten i studiene gir ikke støtte til kritikk om at resultatene er basert på dårlig gjennomførte studier.

Selv om man har en positiv effekt, så er effektstørrelsen liten, men likevel tilsvarende som på andre områder innen vitenskapen, f.eks. i sosialpsykologi.

Variabler som kan påvirke effektstørrelsen er teknikker for å endre bevissthetstilstand, utvelging av deltakere som har vist positive resultater tidligere, og også hvem som er forsøkslederen. Slett ikke alle greier å reprodusere de samme resultatene.

Totalt er det relativt god statistisk støtte i velkontrollerte eksperimenter for at psi er et reelt fenomen.

Konferanse om bevissthet
Beyond the Brain XII –
Further Reaches of Consciousness Research
28.-28 oktober 2017 i London

Fire organisasjoner har gått sammen om å arrangere en internasjonal konferanse om bevissthetsforskning. Det blir fire perspektiver, med topp foredragsholdere: Rupert Sheldrake, Dean Radin, Chris Roe, Penny Sartori, Diane Corcoran, Stuart Hameroff.

De fire organisasjonene er:

The Scientific & Medical Network
International Association for Near-Death Studies – IANDS
Institute of Noetic Sciences – IONS
Center for Consciousness Studies, Univ. of Arizona

Se nærmere informasjon på www.beyondthebrain.org